

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
(повна назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Педагогіка
Pedagogy

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
тип дисципліни	<u>обов'язкова</u>
мова викладання	<u>українська</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань А Освіта за спеціальністю А4 Середня освіта, спеціалізація А4.021 Англійська мова та зарубіжна література, освітня програма Англійська та друга іноземна мова (німецька).

«27» березня 2026 р. 14 с.

Розробник: Дем'яненко Ольга Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми
«Англійська та друга іноземна мова (німецька)»
кандидат педагогічних наук, доцент

 Леся ДОБРОВОЛЬСЬКА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» розглянуто на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 9 від «02» квітня 2026 р.

В.о. завідувача кафедри

 Тетяна МИРОНЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» розглянуто Навчально-методичною радою філологічного факультету

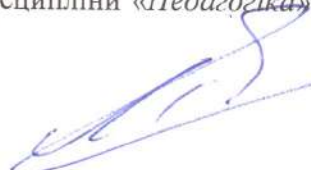
Протокол № 3 від «08» квітня 2026 р.

Голова

 Лілія РУСКУЛІС

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» погоджено з навчальним відділом

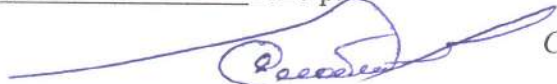
Начальник відділу

 Андрій ЛАБАРТКАВА

Робочу програму навчальної дисципліни «Педагогіка» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 4 від «29» квітня 2026 р.

Голова НМР НУК

 Сергій СЛОБОДЯН

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань А Освіта за спеціальністю А4 Середня освіта, спеціалізація А4.021 Англійська мова та зарубіжна література, освітня програма Англійська та друга іноземна мова (німецька).

«27» березня 2026 р. 14 с.

Розробник: Дем'яненко Ольга Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми
«Англійська та друга іноземна мова (німецька)»
кандидат педагогічних наук, доцент

Леся ДОБРОВОЛЬСЬКА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» розглянуто на засіданні кафедри германської філології

Протокол №__ від «__» _____ 2026 р.

В.о. завідувача кафедри

Тетяна МИРОНЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» розглянуто Навчально-методичною радою філологічного факультету

Протокол №__ від «__» _____ 2026 р.

Голова

Лілія РУСКУЛІС

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робочу програму навчальної дисципліни «Педагогіка» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол №__ від «__» _____ 2026 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2026

© Дем'яненко О.Є., 2026

ВСТУП

Анотація

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» є теоретичні і методичні основи організації освітнього процесу в закладах середньої освіти, специфіка його проектування й навчально-методичного забезпечення, освітні технології, форми і методи навчання й виховання здобувачів вищої освіти. Ця дисципліна спрямована на формування у студентів уявлень про процес навчання і виховання, розвиток психолого-педагогічного мислення, засвоєння здобувачами системи знань, принципів, форм, методів і прийомів освітньої діяльності, формування вмінь і навичок організації освітньої роботи, розвиток умінь моделювання педагогічних ситуацій, наближених до умов закладів освіти, формування досвіду конструювання та проведення освітніх заходів, розвиток потреби самовдосконалення і ознайомлення з технологіями самовиховання; розвиток критичного, креативного мислення, розвиток здібностей до професійної рефлексії та самовдосконалення.

Ключові слова: педагогіка, вміння, навички, навчання, виховання, дидактика, професійно-педагогічна діяльність.

Abstract

The subject of the course 'Pedagogy' is the theoretical and methodological foundations of organising the educational process in secondary schools, the specific aspects of its planning and teaching support, educational technologies, and the forms and methods of teaching and educating students in higher education. This course aims to help students develop an understanding of the process of teaching and upbringing, foster psychological and pedagogical thinking, and enable students to acquire a system of knowledge, principles, forms, methods and techniques of educational activity, the development of skills and abilities in organising educational work, the development of skills in modelling pedagogical situations approximating those in educational institutions, the acquisition of experience in designing and conducting educational activities, the development of a need for self-improvement and familiarisation with self-development techniques; the development of critical and creative thinking, and the development of abilities for professional reflection and self-improvement.

Keywords: pedagogy, skills, abilities, teaching, upbringing, didactics, professional and pedagogical activity.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність А4 Середня освіта Спеціалізація А4.021 Англійська мова та зарубіжна література Освітня програма Англійська та друга іноземна мова (німецька)	Семестр	
		1-й	1-й
		Лекцій	
Індивідуальне науково- дослідне завдання –		15 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		15 год.	4 год.
Загальна кількість годин –90		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)		
самостійної роботи студента – 4		Вид контролю: іспит	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу

ПК 1. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання англійської та німецької мов і зарубіжної літератури в закладі середньої освіти.

ПК 2. Здатність проєктувати педагогічну діяльність, володіти професійно-методичною компетентністю для планування і проведення занять з англійської та німецької мов і зарубіжної літератури.

ПК 3. Здатність використовувати ефективні шляхи формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей школярів у процесі навчання англійської та німецької мов.

ПК 4. Здатність застосовувати практичні навички моделювання, конструювання освітнього процесу і змісту іншомовної підготовки для проведення навчальних занять та позакласних заходів з англійської та німецької мов і зарубіжної літератури у середніх навчальних закладах, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ПК 5. Здатність визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, характеризувати мовні та мовленнєві одиниці у порівнянні з одиницями рідної мови.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПРН 1. Застосовувати на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей учнів.

ПРН 2. Вміти складати конспекти уроків різних типів, у тому числі для проведення у дистанційному режимі.

ПРН 3. Обирати педагогічні технології, методи і прийоми навчання, а також методи тестування відповідно до цілей і завдань навчання і контролю з урахуванням конкретного педагогічного контексту.

ПРН 4. Оцінювати ефективність навчальних матеріалів та вміти адаптувати їх до конкретного освітнянського контексту.

ПРН 7. Демонструвати володіння іншомовною комунікативною компетентністю відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти в усіх видах усного і писемного спілкування.

ПРН 11. Демонструвати здатність критично оцінювати вітчизняний і закордонний навчальний досвід, власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність і вибудовувати стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 12. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формуванні нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Педагогіка.

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки.

Тема 1. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна.

Педагогіка як наука, її становлення і розвиток. Предмет педагогіки та її завдання. Функції педагогіки. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Закони, закономірності навчання.

Література: [1], стор. 15-38, [3], стор. 9-15, [4], стор. 24-29, [5], стор. 44-52.

Література: [1], стор. 40-58, [2], стор. 20-35, [4], стор. 38-59, [5], стор. 54-72.

Література: [1], стор. 66-78, [2], стор. 40-55, [3], стор. 68-79, [5], стор. 74-90.

Література: [2], стор. 60-67, [3], стор. 63-70, [4], стор. 62-76, [5], стор. 97-109.

Литература [2], стор. 91–105, [3], стор. 181–215.

Література [2], стор. 111–125, [3], стор. 151–175, [5], стор. 107–121.

Література [1], стор. 106–115, [3], стор. 216–245, [4], стор. 96–112.

Література [2], стор. 50–70, [3], стор. 246–270, [4], стор. 88-96, [5], стор.217-230.

[illegible]

Змістовний модуль 1. Загальні основи педагогіки.										
Тема 1. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна.	11	2	2		7	12	2			10
Тема 2. Методологія педагогіки та методи педагогічних досліджень.	12	2	2		8	12		2		10
Тема 3. Педагогічний процес.	11	2	2		7	11				11
Тема 4. Сутність педагогічної діяльності вчителя та її елементи. Педагогічна майстерність вчителя та шляхи її формування	11	2	2		7	10				10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	45	8	8		29	45	2	2		41
Усього годин	45	8	8		29	45	2	2		41
Змістовний модуль 2. Теорія виховання.										
Тема 1. Загальна характеристика процесу виховання.	12	2	2		8	12	2			10
Тема 2. Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості.	11	2	2		7	11				11
Тема 3. Вікові та індивідуальні особливості розвитку і виховання особистості.	11	2	2		7	12		2		10
Тема 4. Напрями виховання.	11	1	1		9	10				10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	45	7	7		31	45	2	2		41
Усього годин	45	7	7		31	45	2	2		41
Разом за курсом	90	15	15		60	90	4	4		82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Педагогіка як наука і навчальна дисципліна.	2	
2.	Методологія педагогіки та методи педагогічних досліджень.	2	2
3.	Педагогічний процес.	2	
4.	Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості.	2	
5.	Загальна характеристика процесу виховання.	2	
6.	Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості.	2	
7.	Вікові та індивідуальні особливості розвитку і виховання	2	2

	особистості.		
8	Напрями виховання.	1	
		15	4

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

підготовка до практичних занять – 2 год. / 1 заняття;

виконання самостійної роботи – 3–5 год. / 1 робота;

підготовка до складання глосарію – 4–5 год. / 1 захід;

підготовка до підсумкового контролю – 5 год. / 1 захід

підготовка до екзамену – 3-4 год. / 1 захід

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	16	4
2	Виконання самостійної роботи	15	30
3	Підготовка до складання глосарію	20	28
4	Підготовка до підсумкового контролю	5	10
5	Підготовка до екзамену	4	10
	<i>Разом</i>	60	82

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

на лекційних заняттях:

лекція;

пояснення;

дискусія;

диспут;

ілюстрування;

демонстрація;

відеометод;

майстер-клас

на практичних заняттях:

практична робота;

фронтальне опитування;

частково-пошуковий метод;

спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (лише для студентів денної форми навчання);
- тестові роботи;
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- колоквиум.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі

оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, тест, проєкт, колоквиум) (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також підготовки дослідницьких матеріалів до колоквиуму.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
4	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми для ДФН 8×5 балів=40 балів/ для ЗФН 2×5 балів=10 балів</i>	

Самостійна робота	Критерії оцінювання
10-9	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою нових інформаційних технологій, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, до виконання завдання підходить творчо.
8-7	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
6-5	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення

	проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
4-3	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
2-1	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією. Оформлення не відповідає вимогам, що висуваються до даного виду робіт. Студент не орієнтується у змісті представленого матеріалу.
0	Студент не виконує роботи.
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми для ДФН – 20 балів (2 роботи по 10 балів), для ЗФН – 50 бали (5 робіт по 10 балів).</i>	

Контрольна робота	Критерії оцінювання
20-17	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки
16-12	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
11-7	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
6-4	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія
3-1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 20 балів</i>	

Іспит	Критерії оцінювання
20-15	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
14-10	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
9-5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
4-1	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується неправильна термінологія.
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 20 балів</i>	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на практичних заняттях	8х5 бали = 40 балів	2х5 бали = 10 бали
Самостійна робота	2х10 балів = 20 балів	5х10 балів = 50 бали
Контрольна робота	20 балів	20 балів
Іспит	20 балів	20 балів
Всього	100	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Відповідь на практичному занятті	5	Самостійна робота	10
	T2	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	5
	T3	Відповідь на практичному занятті	5	Самостійна робота	10
	T4	Відповідь на практичному занятті	5	Самостійна робота	10
		Самостійна робота	10		
ЗМ 2	T1	Відповідь на практичному занятті	5	Самостійна робота	10
	T2	Відповідь на практичному занятті	5	Самостійна робота	10
		Самостійна робота	10		
	T3	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	5
	T4	Відповідь на практичному занятті	5		
		контрольна робота	20	контрольна робота	20
Підсумковий контроль		іспит	20	іспит	20
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять слугують передусім графічні засоби, а саме друковано-роздатковий матеріал у вигляді ілюстративних таблиць, опорних схем, рисунків; мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали.

На практичних заняттях і під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Анненков І.П., Байдан М.А., Горчакова О.А., Руссол В.М. Педагогіка: навчальний посібник. Львів: Новий світ. 2000, 2018. 567 с.
2. Зайченко І. В. Педагогіка: Підручник. Київ, Видавництво Ліра-К, 2016. 608с.
3. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник. Харків: «ОВС», 2002. 400 с.
4. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник. 3-є видання, допов. Київ, 2001. 608 с.
5. Нісімчук А. С. Педагогіка: підручник. Київ: Атіка, 2007. 344 с.

Допоміжна література

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. для студентів ВНЗ 2-ге вид. К.: Академвидав, 2007. 615 с.
2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. К.: Вища школа, 2005. 343 с.
3. Кузьмінський А. І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: підручник для здобувач вищої освіти у ВНЗ. К.: Знання-Прес, 2007. 447 с.
4. Пальчевський С.С. Педагогіка: навчальний посібник. Друге вид. К. : Каравела, 2008. 496 с.
5. Педагогіка: хрестоматія / уклад. А. І Кузьмінський, В. Л.Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2003. 700 с. 6. Педагогіка: Навч. посібник /В.М.Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. 3-є вид., випр. і доп. Вінниця: ДП „Державна картографічна фабрика”, 2006. 400с.
7. Педагогічна майстерність: хрестоматія: навч. посібник для студ. ВПНЗ / за ред. І.А. Зязюна. К.: Вища школа, 2006. 606 с.
8. Пономарьова Г., Репко І., Одарченко В. Практикум з педагогіки: навч. посібник. Харків: ТО Ексклюзив, 2017. 243с.
9. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки : Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 520 с.
10. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник. К.: «Академія», 2001. 528 с.
11. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник. К.: Либідь, 2002. 560 с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні матеріали Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua/education/average>
2. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
3. <http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
4. <http://www.dnpb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського
5. <http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном
6. <http://ostriv.in.ua/> – Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»
7. http://www.klex.ru/books/age_psychology/diary.rar – електронна бібліотека праць класиків педагогіки.